

doc. dr mag. Bojan Macuh, Maribor, Republika Slovenija

KRVAVI DANAK AGRESIJE: LJUDSKI GUBICI I RATNA ISCRPLJENOST

Ušli smo u petu godinu rata koji vojni analitičari karakterišu kao hibridni pozicioni rat. Linija fronta ostaje relativno stabilna, ali je intenzitet borbi na mikronivou (dronovi, elektronsko ratovanje) dostigao vrhunac. Rusija primenjuje taktiku „hiljadu rezova“ uz stalni pritisak na više tačaka, dok se Ukrajina, nakon uspešnih protivnapada u zimu 2025/2026, fokusirala na „aktivnu odbranu“ i uništavanje ruske energetske infrastrukture pomoću dugoročnih robotskih sistema. Uz sve to, čini se kao da su sve oči uprte u Iran, odnosno Bliski istok, dok je Ukrajina ostala negde po strani. Ipak, Evropska unija i dalje ostaje prva koja nije uskratila pomoć u svim oblicima, od ekonomske do vojne.

Trenutna dešavanja na terenu

Godinu 2026. obeležava tehnološki proboj – masovna upotreba autonomnih dronova sa veštačkom inteligencijom koji su otporni na ometanje signala. Ukrajinska operacija „Paukova mreža“ znatno je otežala rusko snabdevanje na okupiranim područjima. Stanje na frontu je i dalje alarmantno, iako je Rusija poslednjih meseci pretrpela neto gubitak teritorije (u martu i aprilu oko 5–10 kvadratnih kilometara); ona i dalje kontroliše ključne delove Donbasa i jug zemlje. Važan aspekt je i energetske rat. Ukrajina sada redovno napada ruske rafinerije nafte duboko u ruskoj pozadini (npr. Tuapse), što izaziva ozbiljne poremećaje u ruskom izvozu i snabdevanju vojske.

Da li SAD i dalje pomažu Ukrajini?

Pomažu, ali sa drugačijom dinamikom. Nakon povratka Trampa u Belu kuću (januar 2025), priroda pomoći se promenila. Naime, obim pomoći je smanjen; SAD više nisu tzv. „otvorena blagajna“. Kongres je za 2026. godinu potvrdio približno 400–500 miliona dolara direktne vojne pomoći (u poređenju sa desetinama milijardi u godinama 2022–2023). Iako je ukupni iznos manji, SAD i dalje obezbeđuju kritične sisteme, kao što su presretači za Patriot i napredna obaveštajna podrška. SAD su spremne samo na uslovnu pomoć. Bela kuća sada pomoć vezuje za određene diplomatske ciljeve i zahteva veću transparentnost. Pre svega ih (kao i uvek) zanima kakvu će korist imati od sve „osiromašenije“ i uništene Ukrajine. Ovde prvenstveno mislim na rude kojima je Ukrajina bogata.

Ona važi za jednu od rudama najbogatijih država u Evropi, što je 2026. godine postalo jedan od ključnih stubova njenog odnosa sa SAD. Procenjena vrednost njenih mineralnih sirovina premašuje 12 biliona evra (neki izvori navode čak i do 15 biliona), pri čemu država raspolaže sa 22 od 50 sirovina koje SAD definišu kao kritične za nacionalnu bezbednost. Najviše ih zanimaju litijum, titanijum, grafit, uranijum i mangan.

EU ostaje glavni nosilac podrške, dok broj žrtava raste

Evropska unija je 2026. godine preuzela ulogu primarnog finansijskog i vojnog pokrovitelja Ukrajine. Za period 2026–2027. EU je usvojila obiman finansijski paket u iznosu od 90 milijardi evra. Od toga je 60 milijardi evra namenjeno isključivo vojnoj pomoći i jačanju ukrajinske odbrambene industrije. Evropa ubrzano gradi sopstvene kapacitete za proizvodnju municije kako bi nadoknadila povlačenje Amerikanaca sa prve linije snabdevanja.

Što se tiče žrtava ovog agresorskog ruskog rata protiv Ukrajine, situacija je alarmantna. Za Ukrajince je stanje mnogo teže, jer se žrtve broje u stotinama hiljada palih boraca i civila. Preciznije, broj poginulih ukrajinskih vojnika procenjuje se na 100.000 do 140.000, dok se ukupan broj žrtava (uključujući ranjene) kreće između 250.000 i 500.000. Broj civilnih žrtava iznosi između 50 i 70 hiljada. Ovome treba dodati još 250 do 350 hiljada ranjenih i trajno onesposobljenih. Prema drugim procenama, civilnih žrtava bi moglo biti između 300 i 500 hiljada. Zapadne obaveštajne službe (npr. Holandija i IISS) procenjuju da je Rusija tokom agresije na Ukrajinu do sada pretrpela oko 1,2 miliona trajnih gubitaka, od čega je više od 500.000 mrtvih vojnika. Rusi, naravno, obmanjuju javnost i navode znatno manji broj žrtava, a posebno se razlikuju podaci o civilnim žrtvama, kojih je na ruskoj strani mnogo manje – „svega“ 8 hiljada u pograničnim oblastima sa Ukrajinom.

Da li se nazire kraj rata?

Trenutno prevladava ocena da potpuni vojni kraj u 2026. godini nije na vidiku, ali rat prelazi u novu fazu. Razlog tome je nepopustljivost Kremlja, odnosno Putina, koji i dalje računa na iscrpljivanje Zapada i veruje da vreme radi za njega, uprkos „iranizaciji“ (izolaciji) ruske ekonomije. Rusi jačaju saradnju sa Iranom, koji je pod napadom agresorskih SAD, dok Rusija odlučno odbija bilo kakve evropske ili NATO bezbednosne garancije za Ukrajinu, što je za Kijev neprihvatljivo. Istovremeno, Rusi traže oslonac u Kini, Indiji i drugde (uz veliku proračunatost i kod Trampa, koji je sve „škrtiji“ u pomoći Ukrajini).

Stanovništvo Ukrajine je nakon svih ovih godina rata umorno. Ankete u Ukrajini po prvi put pokazuju povećanu spremnost na zamrzavanje linije fronta u zamenu za mir i ulazak u EU. Rusija se, s druge strane, suočava sa ogromnim troškovima

održavanja okupiranih područja i vojnog aparata, što ju je prisililo na tzv. „uskršnje primirje“ ili dugotrajniji prekid vatre. Rat u Ukrajini je dostigao tačku strateške ravnoteže, gde nijedna strana nema dovoljno nadmoći za odlučujući proboj, ali istovremeno nijedna nije dovoljno slaba da bi kapitulirala.

Godina 2026. će verovatno biti godina prelaza između aktivnog rata i zamrznutog konflikta. Ključni faktor više neće biti samo broj tenkova na bojištu, već izdržljivost evropskih budžeta i brzina ukrajinske integracije u zapadne bezbednosne strukture, dok oružje i dalje govori. Iako se konačni mirovni sporazum još ne vidi, sve više se nazire scenario „korejskog modela“, što podrazumeva prestanak aktivnih sukoba bez formalnog priznavanja granica. Do tada će verovatno proći još dosta meseci, možda čak i godina.